

ישראל קורצ'אק
اسرائيل تقرا كورتشاك

אגדת החיים

אנוש קורצ'אק, בתוך: עיונים במורשתו של קורצ'אק, חוברת 4, עמ' 165 163

תרגום: אורי אורלב

יש אגדות שפני אדם מספרים ויש אגדות שמספרים החיים עצמם. לפעמים האגדה מוזרה, אבל אמיתית....

האגדה [...] היא כזאת, שבאותה חצר גרו שתי אלמנות; לכל אחת היה בן. לאחד היה שער בהיר והיו לו עינים כהות ולשני היו עינים בהירות ושער כהה. שמו של האחד היה אולק ושל השני בולק. וכאשר קראו להם, קראו: בולק הבהיר, אולק הכהה.

אחר כך הם הלכו יחד לבית הספר. ואז כלם התחילו לדבר ולכתב בעתונים שזה יהודי וזה ארי. אבל הם לא הבינו מה פרוש הדברים.

אבל אחר כך נודע לשני החברים שהם אינם יכולים להמשיך ולהיות ידידים מפני שסבתא של האחד היתה יהודיה וסבתא של השני היתה גרמניה. הם הבינו שאותן שתי הסבתות, שכבר מתו, רבו ביניהן והן לא רוצות שהם ילכו יחד לבית הספר ולא רוצות שהם ישחקו יחד. אחד מהם כתב ביומנו: "אבדתי ידיד". השני כתב ביומנו: "אני עצוב".

אחר כך היתה מלחמה והנערים כבר לא היו קטנים, מפני שגדלו וגמרו את בית הספר. שניהם הלכו לצבא.

אחד חשב שהוא פולני, אבל אמרו לו להיות יהודי. השני חשב שהוא פולני, אבל אמרו לו להיות גרמני. הם לא ידעו מדוע כך צריך להיות, אבל הם כבר ידעו שהסבתות שלהם אינן אשמות, ושהן בכלל לא רבו ביניהן. יש משהו אחר, אך מה זה באמת הם עדין לא הבינו, למרות שכבר היו במלחמה וכבר לא היו ילדים.

שכחתי לספר, שבבית שגרו בו כשהיו ילדים היתה חנות קטנה ולבעלת החנות היתה בת בעלת שער בהיר ועינים כחולות, או אולי עינים ושערות כהות, אינני זוכר ואינני רוצה לכתב משהו לא נכון. הרי זה היה מזמן. או אולי לא כל כך מזמן, אך לפני יותר מעשר שנים.

הנערים חבבו את הילדה, הם ידעו שהיא יהודיה אך זה לא העסיק את מחשבותיהם. בכלל לא היה להם אכפת. היא היתה קטנה, עליזה ושחקה אתם ואמה היתה מוכרת ספריות בזול – ואפלו היתה מכבדת אותם לפעמים בספריה, בדבדבן או בעוגיה.

עד שנאמר להם שאסור כבר לקנות, ואסור לשחק, או לקחת, או לתת – כלום – כלום, מפני שאבי הילדה ואמה ואחיה וגם היא עצמה – כלם היו והם עדין יהודים.

הם כבר הבינו בעצמם שסבתא אחת זה לא ענין גדול, אבל כל היהודים הללו, הרי זה נורא.

היו עוד דברים ונענינים רבים, חנויות אחרות וילדים אחרים בחצר ובבית הספר. עוד אספר פעם. אבל עכשו אני ממחר לספר את האגדה [...], ולכן אספר רק את החשוב ביותר.

והחשוב ביותר שבזמן המלחמה שניהם היו טיסים ונפגשו בזמן המלחמה גבוה באויר וגרו זה בזה. הם לא ידעו במי הם יורים, הם ירו במטוסי אויב.

שניהם פגעו, מפני שקלעו היטב. המטוסים נפלו אחוזה להבות והם נפלו בדיוק באשר הילדה הלכה עם אביה אל מחוץ לעיר כדי לקנות משהו בכפר. כמובן שגם הילדה כבר היתה מבוגרת.

המטוסים נפלו על היהודי הזה ועל היהודיה.

ושלוש אלמנות בכו: אחת שאמרו לה להיות יהודיה, שניה שאמרו לה להיות גרמניה והשלישית שגם היא היתה יהודיה ואמה של יהודיה ואשת יהודי.

ישראל קורצאק קורצאק
إسرائيل تقرا كورتشاك

וזה סוף האגדה שלי. אף לא סוף האגדה שלהם. אני כבר לא יודע יותר, אף הם יודעים מפני שגשגו הנשמות שלהם למרות שהיו בשרפה. מפני שנשמות הן חסינות אש וכאשר אדם מת, נפשו עולה למעלה. היא עולה בלי מטוס, בלי בנזין ובלי כדורים, גבוה יותר מאשר מטוס, לשמים.

עכשו יודעות נפשותיהם מדוע הכל קרה כפי שזה קרה ומדוע זה כך – הם אינם מצטערים והם כלם מאשרים עכשו ואינם זקוקים לדמעות שלנו, מפני שהם יודעים מה יהיה.

ויהיה כך ששוב נגש וכלנו נהיה מאשרים.

